

Nr 19.

Ankom till riksdagens kansli den 13 februari 1945 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45, i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde.

(1:a avd.)

Driftbudgeten.

Fjärde huvudtiteln.

1:o) **Försvarsstaben: Teknisk utrustning m. m. för försvarsstabens fotoanstalt.** I propositionen nr 2 har Kungl. Maj:t (bilaga 4, punkt 1, s. 17—19 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1945) föreslagit riksdagen att till Försvarsstaben: Teknisk utrustning m. m. för försvarsstabens fotoanstalt å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 115 000 kronor.

För fotoanstaltens nya lokaler, som skola anordnas i Svea livgardes kaserneetablisement, erfordras viss specialinredning och teknisk utrustning, för vilka ändamål med hänsyn till deras natur medel icke upptagits i de beräknade kostnaderna för anordnande av lokaler för anstalten. En del av denna inredning och utrustning har ansetts böra installeras samtidigt med att lokalerna iordningställas, varför materielen bör beställas i god tid och medel i viss utsträckning stå till förfogande för likvider redan under byggnadsarbetets gång. Huvuddelen av byggnadsarbetena har beräknats kunna utföras under första halvåret 1945. De medel för inredning och utrustning, som böra stå till förfogande redan under innevarande budgetår, ha beräknats till sammanlagt 117 000 kronor eller, i avrundat belopp, 115 000 kronor. Beräknade efter prisläget den 1 juli 1941 uppgå kostnaderna till omkring 90 000 kronor, vilket belopp ansetts böra belasta den för försvarets utbyggande under femårsperioden 1942/47 beräknade kostnadsramen.

Utskottet. Det föreliggande förslaget till anskaffning av specialinredning och teknisk utrustning för försvarsstabens fotoanstalt för en beräknad kostnad av 115 000 kronor finner sig utskottet böra tillstyrka.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Försvarsstaben: Teknisk utrustning m. m. för försvarsstabens fotoanstalt* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 115 000 kronor.

2:o) Armén: Av stridsmedlens utveckling betingad materielanskaffning.
Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 19 och 20) att till Armén: Av stridsmedlens utveckling betingad materielanskaffning å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 4 500 000 kronor.

Såsom av innevarande års statsverksproposition (fjärde huvudtiteln, punkt 55) framgår, har arméförvaltningen beräknat kostnaderna för anskaffning av viss principiellt ny tygmateriel — artillerimateriel med koncentrerad eldkraft, infanterikanoner och pansarbekämpningsmateriel — till 31 000 000 kronor. Departementschefen har emellertid ansett, att de mest trängande kraven i fråga om denna anskaffning skulle kunna bli tillgodosedda genom en medelsanvisning av 9 000 000 kronor. Vidare må framhållas, att Kungl. Maj:t under punkt 56 i nämnda huvudtitel hemställt, att riksdagen måtte till Armén: Prisstegringar å anskaffning av tygmateriel för nästa budgetår anvisa ett reservationsanslag av 12 800 000 kronor. Departementschefen har därvid (punkt 55) förordnat, att detta belopp intill 4 500 000 kronor måtte få tagas i anspråk för anskaffning av ifrågavarande nya tygmateriel. I anslutning därtill har departementschefen framhållit, att återstoden av ovannämnda såsom minimum betecknade medelsbehov för dylik materiel, 4 500 000 kronor, borde bestridas av medel, anvisade utanför femårsplanens kostnadsram. Beträffande denna medelsanvisning har departementschefen erinrat om ett av 1942 års riksdag vid behandlingen av försvarspropositionen (skrivelse nr 374, s. 3) gjort uttalande, att framtida förändringar i det utrikespolitiska läget, nya krigserfarenheter och nya tekniska framsteg kunde leda till vissa avsteg från den då godkända planen för försvarsväsendets utbyggnad. Departementschefen har erinrat, att han vid anmälan av 1944 års statsverksproposition närmare utvecklat dessa synpunkter och har i anslutning härtill anfört följande (1945 års statsverksproposition, fjärde huvudtiteln, punkt 55).

Jag framhöll därvid (fjärde huvudtiteln, s. 5), att jag vid den då framlagda undersökningen rörande den beräknade belastningen av femårsplanens kostnadsram förutsatt, att dennas totalbelopp icke skulle höjas för att tillgodose medelsbehov, som i samband med försvarsbeslutet ej medtagits inom ramen men därefter befunnits ofrånkomliga, eller för att bereda utrymme för andra kostnadsstegringar, med undantag för sådana som föranleddes av ändringar i prisläget. Å andra sidan hade kostnadsramen ej heller ansetts böra begränsas med belopp motsvarande den minskning i medelsbehovet under femårsperioden, som vunnes genom faktiska besparingar eller på grund därav att i försvarsbeslutet förutsedda medelsbehov vid en närmare granskning icke befunnits böra föranleda medelsanvisning. I dylika fall hade det minskade medelsbehovet under femårsperioden ansetts böra tagas i anspråk för täckande

av brister inom andra anslag inom kostnadsramens totalbelopp. Emellertid framhöll jag vidare (s. 13), att det beslutade försvarsprogrammet under sitt genomförande måste röna stark påverkan av den forcerade utveckling av stridsmedlen, som påginge världen runt. Icke minst hade de nya tekniska rön, som undan för undan gjordes, medfört behov av ändringar i programmet för materielanskaffningen. För att icke värdet av de försvarsmedel som vi ägde, skulle relativt sett förminsкас vore det nödvändigt, att dessa i tekniskt hänseende vore åtminstone jämbördiga med utlandets. Inom landet utförda konstruktioner hade, anförde jag vidare, tillfört eller beräknades under den närmaste tiden tillföra krigsmakten nya hjälpmedel av god verkan. I vissa fall vore det möjligt att genom ändrad disposition av de för materielanskaffning i femårsplanen beräknade medlen tillgodose dessa nya behov inom femårsplanens kostnadsram. I andra fall kunde svårigheter möta att på denna väg tillgodose medelsbehovet. Dessa svårigheter ökades i samma mån som de för materielanskaffning anvisade anslagen hunne disponeras för ursprungligen avsedda ändamål. Det kunde med hänsyn härtill bliа nödvändigt att, på sätt redan i vissa fall skett, underställa riksdagen förslag om anvisning av medel för ändamål av denna art. Till den del sådana av teknikens utveckling betingade kostnader icke kunde på nyss angivet sätt bestridas av redan tillgängliga medel kunde sålunda under den återstående delen av femårsperioden behov uppkomma av medelsanvisning utöver kostnadsramen.

I anslutning härtill har departementschefen framhållit, att enligt hans mening föreligger här ett fall av den art, som avsetts med nyss återgivna uttalande.

Utskottet. Den materiel, varom här är fråga, avser närmast artillerimateriel med koncentrerad eldkraft, infanterikanoner och pansarbekämpningsmateriel. Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande särskilda handlingarna, tillstyrker, att medel i av Kungl. Maj:t föreslagen omfattning nu anvisas för tillgodoseende av detta anskaffningsbehov.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Av stridsmedlens utveckling betingad materielanskaffning* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 4 500 000 kronor.

3:o) **Marinen: Forskning på dykeri- och ubåtshygienens områden.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3, s. 20—23) att till Marinen: Forskning på dykeri- och ubåtshygienens områden å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

Den begärda medelsanvisningen är avsedd att möjliggöra, att de problem av teknisk och medicinsk-fysiologisk art, som uppstå i samband med dykeri- och ubåtstjänsten, kunna bliа föremål för fortsatta vetenskapliga undersökningar. Beloppet i fråga har ansetts böra inräknas i kostnadsramen för försvarets utbyggande.

Med hänsyn till den stora betydelsen av vetenskaplig forskning på ifrågasvarande områden tillstyrker utskottet, att medel för ändamålet anvisas i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Marinen: Forskning på dykeri- och ubåtshygienens områden* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

4:o) **Marinen: Merkostnader för anskaffning av motorer för motortorpedbåtar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, s. 23—26) att till Marinen: Merkostnader för anskaffning av motorer för motortorpedbåtar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 1 240 000 kronor.

Till viss anskaffning genom inhemsk tillverkning på licens, som förvärvats från utlandet, av motorer för motortorpedbåtar hava under åren 1940 och 1941 anvisats tillhopa 8 450 000 kronor från vederbörliga förskottsanslag till engångsutgifter. Vid nämnda tillverkning hava uppkommit vissa merkostnader, vilka hänföra sig, förutom till prisstegringar — leveranskontraktet inrymmer klausul om s. k. glidande prisskala — huvudsakligen till vissa av tillverkningen föranledda utgifter, för vilka tillverkaren, med hänsyn till svårigheterna att på förhand beräkna deras storlek, betingat sig ersättning att gäldas »på bok och räkning». Marinförvaltningen har beräknat merkostnaderna till 1 880 000 kronor. Denna beräkning är, framhåller departementschefen, icke exakt.

Med hänsyn till förhållandena vid beställningens utläggande utformades vissa ersättningsbestämmelser i kontraktet på sådant sätt, att marinförvaltningen för sina beräkningar är beroende av uppgifter från tillverkaren. Denne har icke ansett sig ännu kunna lämna definitiva dylika uppgifter. Då medel utöver de redan anvisade komma att bliva erforderliga redan under innevarande budgetår, bör emellertid enligt departementschefen frågan om anvisande av anslag för täckande av merkostnaderna upptagas i detta sammanhang.

Marinförvaltningen har föreslagit, att vissa besparingar om tillhopa 640 000 kronor å äldre anslagsmedel, avsedda för likartade ändamål, skulle tagas i anspråk för täckning av merkostnaderna. De anslag, som här äro i fråga, äro reservationsanslaget 1938/39: IV. G. 1. Försvarsberedskapens omedelbara stärkande, vilket jämlikt riksdagens medgivande (skr. 1942: 396) får disponeras jämväl efter utgången av budgetåret 1941/42, samt reservationsanslagen för budgetåren 1939/42 till Särskild fartygsanskaffning m. m., Flottans ersättningsbyggnad samt Fartygsbyggnader för flottan. Förefintligen medel å sistnämnda tre anslag ingå i budgetredovisningen såsom reservationer i det i riksstaten fortfarande uppförda anslaget Fartygsbyggnader för flottan.

Ifrågavarande besparingar äro av den natur att de rätteligen böra tillföras det genom Kungl. Maj:ts beslut den 30 september 1944 upplagda särskilda kontot »Besparingar å äldre anvisningar», till vilket successivt skola överföras disponibla besparingar å anvisningar under anslag till fartygsbyggnader för flottan. Departementschefen har emellertid funnit sig kunna tillstyrka, att i detta fall de besparingar, varom här är fråga, utan att först tillföras kontot, direkt användas för täckande av ifrågavarande merkostnader. Därest riksdagen icke har något att erinra mot en dylik omdisposition av de anslag, till vilka besparingarna hänföra sig, avser departementschefen att framdeles återkomma till denna fråga.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits skulle anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål i enlighet med marinförvaltningens beräkningar uppgå till (1 880 000 — 640 000 =) 1 240 000 kronor. Då dessa beräkningar som nämnts icke äro definitiva, är det, framhåller departementschefen, icke uteslutet, att ytterligare merkostnader kunna uppstå. Departementschefen utgår från att till bestridande av dylika eventuellt uppkommande merkostnader får anlitas förenämnda konto »Besparingar å äldre anvisningar». Anslagsbeloppet har såsom hänförande sig till äldre utgiftsändamål ansetts icke böra inräknas i den för försvarets utbyggande under femårsperioden 1942—47 beräknade kostnadsramen.

Utskottet.

Enligt den i ärendet lämnade redogörelsen hava vid anskaffning genom inhemsk tillverkning av motorer för motortorpedbåtar uppkommit kostnader utöver de belopp om tillhoppa 8 450 000 kronor, som för denna anskaffning anvisats från förskottsanslag. Ifrågavarande merkostnader hava beräknats till 1 880 000 kronor. Enligt det föreliggande förslaget skulle för täckning av merkostnaderna tagas i anspråk vissa besparingar om tillhoppa 640 000 kronor å äldre anslagsmedel. Dessa besparingar hänföra sig till reservationsanslaget 1938/39: IV. G. 1. Försvarsberedskapens omedelbara stärkande, vilket jämlikt medgivande av 1942 års riksdag får disponeras jämväl efter utgången av budgetåret 1941/42, samt reservationsanslagen för budgetåren 1939/42 till Särskild fartygsanskaffning m. m., Flottans ersättningsbyggnad samt Fartygsbyggnader för flottan. I enlighet med det föreliggande förslaget skulle anslagsbehovet för förevarande ändamål uppgå till 1 240 000 kronor, vilket belopp såsom hänförande sig till äldre utgiftsändamål departementschefen icke ansett böra inräknas i den för försvarets utbyggande under femårsperioden 1942—47 beräknade kostnadsramen.

De besparingar, som enligt departementschefens förslag sålunda skola tagas i anspråk, hänföra sig till anslag, som av riksdagen anvisats före 1942 års försvarsbeslut. Det synes utskottet därför kunna ifrågasättas, huruvida icke dessa besparingar rätteligen bort över kontot »Besparingar å äldre anvisningar» tillföras anslag till fartygsbyggnader för flottan för att tillgodose medelsbehov för nämnda ändamål inom den för försvarets utbyggande under femårsperioden 1942—47 beräknade kostnadsramen. Med hänsyn emellertid till vad i ärendet förekommit vill utskottet icke framställa någon erinran mot

det av departementschefen föreslagna sättet för täckande av de anmälda merkostnaderna.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Marinen: Merkostnader för anskaffning av motorer för motortorpedbåtar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 1 240 000 kronor.

5:o) **Marinen: Av stridsmedlens utveckling betingad materielanskaffning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5, s. 26—28) att till Marinen: Av stridsmedlens utveckling betingad materielanskaffning å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor.

Under föregående punkt 2:o) har departementschefen i anledning av gjorda framställningar för anskaffning av viss materiel av principiellt ny art för armén tillstyrkt en medelsanvisning av 9 000 000 kronor, av vilket belopp hälften ansetts kunna bestridas inom ramen för de för försvarsbeslutets genomförande beräknade anslagsmedlen. Återstoden skulle i enlighet med de principer, som av departementschefen angivits vid anmälan av 1944 års statsverksproposition (fjärde huvudtiteln, s. 5 och 13), bestridas av medel anvisade utanför femårsplanens kostnadsram.

Med avseende å nu förevarande punkt har departementschefen framhållit, att även för marinens del föreligga framställningar om anvisande av medel för anskaffning av materiel av principiellt ny typ, som icke kunnat förutses i försvarsbeslutet. Det är de senare årens tekniska rön och erfarenheterna från det pågående kriget som aktualiserat dessa medelsäskanden. Den sammanlagda kostnaden för anskaffning av ifrågavarande materiel — minmateriel av vissa nya typer, ekoradiomateriel, viss radioutrustning för ubåtar m. m. — har beräknats till inemot 10 000 000 kronor. En medelsanvisning för ändamålet av denna storleksordning har synts departementschefen icke kunna nu tillstyrkas. En närmare undersökning har övertygat departementschefen om att de mest trängande kraven kunna bli tillgodosedda, därest 4 250 000 kronor ställas till förfogande. En mindre del av detta belopp är avsedd för bestridande av kostnaderna för vissa försök med principiellt ny torpedmateriel. Då det synts departementschefen riktigast att för bestridande av ifrågavarande kostnader i första hand utnyttja redan anvisade anslagsmedel, har en närmare undersökning verkställts rörande möjligheten att för ändamålet disponera sådana äldre medelsanvisningar. Från marinförvaltningen har därvid upplysts, att under det inom försvarsbeslutets kostnadsram upptagna reservationsanslaget till förstärkning av kustartilleriförsvaret uppkommit besparingar å tillhoppa omkring 850 000 kronor, vilka beräknas icke komma att bli erforderliga för sitt ursprungliga ändamål. Till ned-

bringande av behovet av ny medelsanvisning har det vidare synts departementschefen kunna tagas i anspråk ett belopp av 900 000 kronor, som enligt anmälan av marinförvaltningen icke längre erfordras för avsett ändamål — anskaffning av minmateriel — och enligt Kungl. Maj:ts beslut den 8 maj 1942 icke må utan Kungl. Maj:ts medgivande disponeras. Beloppet utgör del av det av riksdagen (skr. 1941: 57, punkt 6) å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisade reservationsanslaget av 5 660 000 kronor till viss ytterligare anskaffning av artilleri- och annan teknisk materiel m. m.

Av det såsom ett minimum angivna medelsbehovet för här avsedd materiel skulle således återstå (4 250 000 — 850 000 — 900 000 =) 2 500 000 kronor. Då täckning för dessa medel icke torde kunna erhållas från anslag inom försvarsbeslutets kostnadsram, har departementschefen ansett ifrågavarande belopp i enlighet med förenämnda i 1944 års statsverksproposition angivna principer böra ställas till förfogande i form av en särskild anslagsanvisning utanför försvarsbeslutets kostnadsram. Beloppet har liksom motsvarande belopp för armén ansetts böra anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Utskottet.

Den materiel, för vilken medel nu äskas, avser min- och torpedmateriel av vissa nya typer, ekoradiomateriel, viss radioutrustning för ubåtar m. m. Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande särskilda handlingarna, har icke något att erinra mot att medel för tillgodoseende av detta materielbehov anvisas på det sätt och i den omfattning Kungl. Maj:t föreslagit.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Marinen: Av stridsmedlens utveckling betingad materielanskaffning* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor.

6:o) **Marinen: Viss eldrörsanskaffning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6, s. 28 och 29) att till Marinen: Viss eldrörsanskaffning å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor.

För anskaffning av reserveldrör, avsedda att ersätta eldrör, som i onormalt hög grad förslitits på grund av skjututbildningens ökade omfattning under beredskapstiden, har marinförvaltningen beräknat kostnaderna till, sammanlagt för flottan och kustartilleriet, 4 620 000 kronor, därvid hänsyn tagits jämväl till vissa andra pjästyper. Departementschefen har funnit sig icke kunna för ändamålet tillstyrka högre medelsanvisning än 2 500 000 kronor, vilket belopp ansetts icke böra inräknas i kostnadsramen för försvarets utbyggande.

Utskottet.

Utskottet har funnit sig kunna tillstyrka, att ifrågavarande materielanskaffning kommer till stånd i den omfattning, som av departementschefen föreslagits.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Marinen: Viss eldrörsanskaffning* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor.

7:o) **Flygvapnet: Borttagande av rullbaneanläggning å flygfält i Trollhättan.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 29 och 30) och med förmälan, att ifrågavarande rullbaneanläggning, som utförts främst såsom ett led i åtgärderna för förstärkning av landets försvarsberedskap, ansetts icke längre vara erforderlig för försvaret, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Borttagande av rullbaneanläggning å flygfält i Trollhättan* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 115 000 kronor.

8:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 30) och under erinran, att anslaget för innevarande budgetår är uppfört med 250 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

Kapitalbudgeten.

Försvarsväsendets fastighetsfond.

Marinförvaltningens delfond.

9:o) **Vissa byggnadsarbeten m. m.** I propositionen nr 2 har Kungl. Maj:tt (bilaga 12, punkt 1 s. 89—92 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1945) föreslagit riksdagen medgiva, att till bestridande av ytterligare kostnader för i nämnda statsrådsprotokoll angivna byggnadsarbeten vid Gustafsviks örlogsdepå må anlitas det för budgetåret 1944/45 för marinen anvisade investeringsanslaget till Vissa byggnadsarbeten m. m. av 10 000 000 kronor.

1941 års riksdag anvisade ett anslag av 97 000 kronor dels för inrättande vid Gustafsviks örlogsdepå av tvätt- och omklädnads- samt matrum ävensom avträdesbyggnad, dels ock för utförande av vissa arbeten för vinterboning

m. m. för arbetarpersonalen därstädes. Marinförvaltningen har nu framhållit, att byggnadsprogrammet icke kan realiseras inom ramen för tidigare beräknat belopp, och samtidigt föreslagit en gemensam byggnad innehållande matsal, tvätt- och omklädnads-, kontors- och toaletttrum. Departementschefen har funnit det vara av behovet påkallat, att ifrågavarande byggnad snarast uppföres liksom också att arbetena för vinterboning m. m. komma till utförande. Medel hava synts departementschefen böra anvisas för samtliga byggnadsarbeten i den mån redan anvisat anslag icke förslår. Det ytterligare belopp som behöver anvisas bör enligt departementschefen efter avdrag av vad som kan anses motsvara prisstegring sedan den 1 juli 1941 belasta den beräknade kostnadsramen för byggnadsarbeten för marinen under femårsperioden 1942/47.

Medelsbehovet för här ifrågavarande byggnadsföretag har av departementschefen beräknats till följande belopp, nämligen för byggnaden 108 900 kronor och för vinterboning m. m. det ursprungligen härför beräknade beloppet 32 000 kronor ökat med det belopp som kan anses motsvara inträffade prisstegringar, 4 800 kronor, eller totalt 145 700 kronor. Efter avdrag för redan anvisat anslag erfordras för arbetenas utförande ($145\,700 - 97\,000 =$) 48 700 konor. Detta belopp har synts departementschefen böra bestridas från kvotanslaget för marinen till Vissa byggnadsarbeten m. m. Det angivna totalbeloppet 145 700 kronor kan beräknas motsvara 126 700 kronor enligt prisläget den 1 juli 1941. Kostnadsramen för byggnadsarbeten för marinen under utbyggnadsperioden 1942/47 har därför för här ifrågavarande byggnadsföretag ansetts böra belastas med ($126\,700 - 97\,000 =$) i runt tal 30 000 kronor.

Utskottet.

I förhållande till vad som ursprungligen anvisats för ifrågavarande arbeten skulle ett genomförande av det nu föreslagna byggnadsprogrammet draga en merkostnad av 48 700 kronor, därvid hänsyn tagits till inträffade prisstegringar. Då byggnadsföretaget i fråga får anses behövt, tillstyrker utskottet, att detsamma kommer till utförande. Utskottet har ej något att erinra mot att den uppkomna merkostnaden bestrides från kvotanslaget för marinen till Vissa byggnadsarbeten m. m.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva, att till bestridande av ytterligare kostnader för i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1945 angivna byggnadsarbeten vid Gustafsviks örlogsdepå må anlitas det för budgetåret 1944/45 för marinen anvisade investeringsanslaget till Vissa byggnadsarbeten m. m. av 10 000 000 kronor.

Flygförvaltningens delfond.

10:o) Ytterligare medel för utvidgning av flygfältet vid Svea flygflottilj. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 92 och 93) att till Ytterligare medel för utvidgning av flygfältet vid Svea flygflottilj å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 27 300 kronor.

På framställning av Kungl. Maj:t anvisade 1942 års riksdag ett anslag av 480 000 kronor för utvidgning av flygfältet vid Svea flygflottilj. På grund av den stora flygfrekvensen under nu rådande förhållanden hava ifrågavarande flygfältsarbeten endast kunnat utföras etappvis, varför oundgängligen erforderliga arbeten först numera i det närmaste slutförts. Härvid har det emellertid visat sig, att kostnaderna för flygfältsarbetena på grund av prisstegring beräknats komma att uppgå till 507 300 kronor, varav för fältarbeten 476 550 kronor, för flyttning av elektriska ledningar 2 030 kronor och för administration och oförutsedda utgifter 28 720 kronor. Departementschefen har tillstyrkt, att den uppkomna merkostnaden, 27 300 kronor, täckes genom riksstatsanslag. Beloppet i fråga har ansetts icke böra inräknas i kostnadsramen för femårsperioden.

Den för utförande av flygfältsarbetena vid Svea flygflottilj nu anmälda kostnadsökningen är i sin helhet att hänföra till inträffade prisstegringar. Utskottet tillstyrker det på grund härav äskade tilläggsanslaget och hemställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen må till *Ytterligare medel för utvidgning av flygfältet vid Svea flygflottilj* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 27 300 kronor.

11:o) Inlösen av vissa byggnader å Jämtlands flygflottiljs flygfält å Frösön. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3, s. 93—95) att till Inlösen av vissa byggnader å Jämtlands flygflottiljs flygfält å Frösön å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 12 000 kronor.

Förslaget innebär, att nuvarande arrendeförhållande beträffande vissa byggnader tillhöriga det invid Jämtlands flygflottiljs flygfält belägna s. k. Stormtorpet avvecklas och att dessa byggnader inlösas av kronan mot en ersättning av högst 15 000 kronor. En av ifrågavarande byggnader har befunnits användbar för flygflottiljens behov och föreslås inlöst med ett belopp av 12 000 kronor. Enär medelsbehovet icke torde vara av natur att höra bestri-

das inom den i 1942 års försvarsbeslut fastställda kostnadsramen för flygvapnets byggnader, har departementschefen föreslagit, att beloppet anvisas såsom särskilt investeringsanslag å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. För återstående kostnader har fjärde huvudtitelns anslag till extra utgifter ansetts böra anlitas.

Utskottet.

Mot förslaget om inlösen för kronans räkning av ifrågavarande byggnad har utskottet icke något att erinra. Utskottet tillstyrker, att för ändamålet anvisas det äskade investeringsanslaget av 12 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Inlösen av vissa byggnader å Jämtlands flygflottiljs flygfält å Frösön* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 12 000 kronor.

12:o) **Vattenledning till arrendegård vid Skaraborgs flygflottilj.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, s. 95—97) att till Vattenledning till arrendegård vid Skaraborgs flygflottilj å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 30 000 kronor.

På förslag av Kungl. Maj:t i propositionen nr 38 till 1940 års urtima riksdag anvisade riksdagen ett anslag av 160 000 kronor till anordnande av fårfarm vid Skaraborgs flygflottilj i Såtenäs. Av propositionen framgår, att för farmens anordnande vissa ändrings- och utbyggnadsarbeten erfordrades å byggnaderna till gårdarna Blaxtorp och Busstorp under Såtenäs egendom. Vad beträffar Busstorp har verkställd utredning utvisat, att möjligheterna att på platsen genom bergsborrning eller på annat sätt erhålla dricksvatten i tillräcklig mängd äro små. För arrendegårdens vattenförsörjning har annan utväg icke synts stå till buds än att anknytning sker till flygflottiljens vattenledningsnät. Kostnaderna härför hava beräknats till 30 000 kronor. Ehuru kostnaderna äro avsevärda och icke stå i proportion till värdet av egendomen har departementschefen dock funnit sig böra tillstyrka förslaget i fråga. Beloppet har ansetts icke böra inräknas i femårsplanens kostnadsram.

Utskottet.

Ehuru den föreslagna lösningen av frågan om arrendegårdens vattenförsörjning medför i förhållande till egendomens värde oproportionerligt stora kostnader men det å andra sidan icke synts tekniskt möjligt att ordna detta spörsmål på annat sätt än som föreslagits, vill utskottet icke framställa någon erinran mot den för ändamålet begärda medelsanvisningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Vattenledning till arrendegård vid Skaraborgs flygflo tillj* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 30 000 kronor.

Stockholm den 13 februari 1945.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 18.
